

Landschappen van kinderen in Museum Veluwezoom

Het wordt landelijk beleid dat alle kinderen van het basisonderwijs in Nederland een museum gaan bezoeken. In gemeente Renkum is dit al gerealiseerd. Het basisschoolproject 'Vet goed schilderen' omvat naast het museumbezoek ook het praktisch werken en een expositie van een eigen schilderij in het museum.

Jan Meijering, kunstenaar en docent

'Ieder kind van mijn land,' sprak de koning trots in zijn Troonrede, 'gaat vanaf nu in schoolverband naar een museum.' Een sprookje wordt werkelijkheid met dit beleidsvoornemen van het kabinet Rutte III. Het Rijksmuseum in Amsterdam en Museum Kröller-Müller met hun collecties van de hoogste kwaliteit en degelijke educatieve programma's zijn er helemaal klaar voor.

Leuk om in dit artikel te vertellen dat ik in de gemeente Renkum al enige jaren als kunstenaar een project doe, waarbij kinderen van basisscholen een klein museum bezoeken en daar zelf exposeren. Het project heet *Vet Goed Schilderen*, het wordt gefinancierd door de gemeente Renkum. Deze gemeente laat daarmee bijna haar gehele jeugd kennismaken met het kunst-erfgoed van de streek. Oosterbeek en Renkum waren in de negentiende en twintigste eeuw kunstenaarskolonies.

Het kleine museum heet Museum Veluwezoom en is gevestigd in Kasteel Doorwerth op een prachtige locatie onder een beboste stuwwal nabij de Nederrijn. Het museum wordt gerund door enkele enthousiaste vrijwilligers en heeft enkele jaren geleden een officiële Europese museumstatus verworven. In de context van de dikke muren van het kasteel kun je gemakkelijk de indruk krijgen dat hier de moderne tijd zo veel mogelijk op afstand wordt gehouden. Landschappen van vroeger worden getoond en de collectie ontwikkelt zich niet verder naar de huidige eeuw. Oost Nederland heeft wat dat betreft niet zo'n goede reputatie: grote collecties van Magisch Realisten worden aangelegd omdat er veel liefhebbers van zijn, met uitsluiting van vele andere relevante stromingen in de kunst. Maar dit museumpje heeft

haar deuren van harte opengezet voor het werk van de basisschoolleerlingen uit de gemeente.

Het kasteel is geliefd bij kinderen omdat het een imposant gebouw is met torens, slotgracht en ophaalbrug. Binnen mogen kinderen een harnas aantrekken, griezelen ze bij een gevangenis in een donkere kelder en zijn er allerlei opgezette dieren. Ondertussen leren ze over de natuur en hoe mensen vroeger op en om het kasteel geleefd hebben. In het inpandige museum Veluwezoom zijn ze echter nog nooit geweest.

In het begin van het project reflecteer ik met kinderen op de omgeving waarin ze wonen. Niet vanzelfsprekend om je woonomgeving als 'landschap' te zien, maar we komen er altijd wel uit: de uiterwaarden bij de Rijn, de weilanden met dieren, de bossen, ook weer met dieren en wandelaars. Het licht en de warmte van de zon, de geuren en de geluiden, de seizoenen met de verschillende kleuren, de wind en regen die je voelt aan je huid....een intense beleving. Al fietsend, wandelend, spelend en sportend ervaren kinderen een bijzonder mooie omgeving, waarin mensen graag wonen.

Daarmee is het bruggetje gemaakt naar de landschapsschilders die vanaf midden negentiende eeuw naar deze streek trokken: ze vonden het landschap zo mooi dat ze het wilden schilderen. Het paste in hun artistieke visie. Met de kinderen bepalen we de plekken waar de schilderijen gemaakt zijn.

Ik val er kinderen niet mee lastig, maar voor reikwijdte van het project is het van belang te beseffen dat de kunstenaarskolonie van Oosterbeek, zo in het midden van de negentiende eeuw, een belangrijke schakel is in de ontwikkeling van de Nederlandse beeldende kunst. Kunstenaars als Anton Mauve (1838 -1888) en Jacob Maris (1837-1899) ontmoetten elkaar hier, schilderden samen, bespraken hun werk en de inzet van de kunst van die tijd. Ook legden ze er contact met de mecenasen die er landhuizen bouwden en landgoederen aan lieten leggen. Inhoudelijk ging het de kunstenaars er om het landschap te schilderen met een persoonlijke blik en zo getrouw mogelijk naar de natuur. Het ging ze om een nieuw kijken zonder artistieke conventies, dat was hun inzet. Met groot succes, laten we het niet onderschatten: de vermaarde Haagse School was de volgende schakel. Bij een breed publiek ontstond een waardering voor de schoonheid van het landschap in de eigen woonomgeving. De vitale Haagse School had grote leerlingen: Vincent van Gogh kreeg zijn essentiële lessen van bovengenoemde Anton Mauve en later begon Piet Mondriaan ook als landschapsschilder in de trant van de Haagse School. Dan praten we over reuzen van kunstenaars die de koers van de internationale moderne kunst beïnvloed hebben tot op heden.

Terug in de schoolklas: ik laat Van Gogh zien, wandelend in het Franse land met schildersspullen op zijn rug. Fijn om te kunnen vertellen dat het bij deze kunstenaar om meer gaat dan dat afgesneden oor. Zelf echt buiten zijn, bomen, velden, luchten en kleuren zien en dat met grote streken schilderen. In een buitenles gaan de kinderen zelf naar een mooie plek in het landschap om te schetsen, de zintuigen op scherp te zetten en inspiratie op te

doen. Net als Vincent oefenen met een kader om het landschap op een vel papier te krijgen. Eerst de horizon bepalen. Een boom tekenen blijkt heel lastig. De kinderen oefenen ook een hele les op het schilderen van een (eigen) dier of mens dat naar hun idee bij het landschap hoort.

Daarna zijn er twee lessen om het 'museumschilderij' te maken. Wat heb je gezien in het landschap, wat is je eigen idee en hoe wil je het schilderen? Niet gemakkelijk, maar wel de boodschap van de schilders die in de gemeente Renkum geschilderd hebben. De kinderen werken enthousiast aan het project: ze maken een heel eigen kunstwerk waar ze best trots op zijn.

En de kinderlijke blik op het landschap van de Veluwezoom wordt gewaardeerd: alle schilderijen van de klas worden opgehangen in het museum. Ieder kind is daarmee even belangrijk en ontwikkelt een eigen manier van kijken en reflecteren op de wereld om zich heen. En dat is een belangrijke grondwaarde in het onderwijs.

In een zesde les worden de kinderen deftig ontvangen op het kasteel. Daar hangt je kunstwerk dan! Naast de werken van de Oude Meesters.

Wat vonden de kinderen er zelf van om mee te doen met Vet Goed Schilderen? Donna, Faya, Jenna, Maud en Wout uit groep 8 van de Bernulphusschool waren bereid enkele vragen over het project te beantwoorden.

Hoe is het om buiten te zijn in het Oosterbeekse landschap?

Faya: 'Ik vind het leuk om naar buiten te gaan en je inspiratie van buiten te laten zien in je schilderij.'

Maud: 'Ik zie heel veel groen, ruik het gras en voel de wind.'

Wout: 'Als je stil bent, hoor je van alles, meer dan normaal.'

Jenna: 'Als je naar sommige plaatjes van schilderijen kijkt van een Oosterbeeks landschap, ziet het er super mooi uit. Het is ook echt zo: je ziet het groene gras en hoort de vogels fluiten.'

Wat was je inspiratie toen we in Park Hartenstein waren om te tekenen?

Donna: 'De dieren vond ik een inspiratie en bomen vind ik ook wel mooi.'

Faya: 'De kleuren en de bomen met alles er omheen.'

Maud: 'De natuur.'

Wat heb je zelf geschilderd?

Donna: 'Een horizon en een boom met mijn poes er op. En ook met vogels er bij.'

Faya: 'Een boom, een beer, de zon en geprobeerd een beetje kleurverschil te maken.'

Jenna: 'Ik heb dieren geschilderd en al die planten. Ik heb gekozen voor vlinders omdat het er dan nog magischer uitziet.'

Maud: 'Ik heb er een beetje herfst in verwerkt en mijn eigen hondje getekend.'

Wout: 'Nou... ik heb deels vanuit mijn fantasie gewerkt en ik probeerde ook fel en donker. Ik vond het lichaam van het dier moeilijk, dus heb ik het deels achter een boom gemaakt.'

Hoe vind je het om met je schilderij in Museum Veluwezoom te exposeren?

Wout: 'Ik vind het heel cool dat het in het museum gaat hangen en dat heel veel mensen het kunnen zien.'

Donna: 'Heel erg leuk! Ik vind het leuk dat ze kunnen zien hoe we hebben gewerkt.'

Faya: 'Ik ben benieuwd wat de mensen er van vinden als ze het zien.'

Maud: 'Heel leuk en ik ben ook heel trots.'

Jenna: 'Ik vind het wel een beetje spannend want iedereen kan nu mijn schilderij zien.'

Wat vind je van het project *Vet goed schilderen*?

Jenna: 'Het is super leuk om te zien hoe iedereen zo erg bezig is met zijn of haar schilderij en iedereen heeft een prachtig schilderij gemaakt.'

Maud: 'Leuk en fijn, want anders is het in school werken, werken, werken, maar nu kon ik mijn creativiteit kwijt!'

Wout: 'Je krijgt meer aandacht voor verschillende manieren van verven.'

Donna: 'Heel leuk. Lekker creatief bezig zijn.'